ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Абдураҳимов Саъди Давлаталиевич дар мавзуи «Тарҳрезии усулҳои муолиҷа ва пешгирии пироплазмидозҳои чорвои калони шохдор дар Тоҷикистони Ҷанубӣ», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ветеринарӣ аз рӯйи ихтисоси 4.3.6. Паразитология ба шурои диссертатсионии 6D.KOA-039 пешниҳод шудааст

Муҳиммияти мавзуъ. Яке аз масъалаҳои муҳими соҳаи чорводории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳифзи солимии чорво, пешгирии бемориҳои паразитӣ ва паст намудани талафоти иқтисодии вобаста ба онҳо мебошад. Дар байни бемориҳои паразитии чорвои калони шохдор пироплазмидозҳо, аз ҷумла тейлериоз ва бабезиозҳо, мавқеи муҳим дошта, ба солимӣ ва маҳсулнокии ҳайвонот таъсири манфӣ мерасонанд. Паҳншавии ин бемориҳо пеш аз ҳама ба фаъолияти канаҳои иксодӣ ҳамчун интиқолдиҳандагон, шароити табиӣ-иқлимӣ, мавсим, минтақаи ҷойгиршавӣ ва хусусиятҳои синну соли чорво вобаста мебошад.

Дар солҳои охир зарурати омӯзиши вазъи воқеии эпизоотии пироплазмидозҳо ва муайян намудани омилҳои ба паҳншавии онҳо мусоидаткунанда бештар ба миён омадааст. Аз ин рӯ, омӯзиши намудҳои пироплазмидаҳо, дараҷаи сироятёбии чорво дар минтақаҳои гуногун, муайян намудани намудҳои канаҳои иксодӣ ва таҳияи чораҳои самараноки табобатӣ ва пешгирикунанда аҳаммияти калони илмӣ ва амалӣ дорад.

Аҳаммияти илмӣ ва амалӣ доштани тадқиқоти гузарондашуда пеш аз ҳама дар омӯзиши вазъи эпизоотии пироплазмидозҳои чорвои калони шохдор дар минтақаҳои гуногуни Тоҷикистони Ҷанубӣ, муайян намудани намудҳои барангезандагон ва дараҷаи паҳншавии онҳо зоҳир мегардад. Муаллиф вобастагии сироятёбии чорворо аз минтақаи ҷуғрофӣ, синну сол, зот ва мавсим таҳлил намуда, шаклҳои моноинвазия ва сироятёбии омехтаро муайян кардааст.

Дар натиҷаи тадқиқот намудҳои пироплазмидаҳо, аз ҷумла *Theileria annulata*, *Babesia bigemina* ва *Babesia colchica* муайян карда шуда, хусусиятҳои паҳншавӣ ва шиддатнокии сироятёбии чорво дар минтақаҳои гуногун омӯхта шудаанд. Натиҷаҳои бадастомада нишон медиҳанд, ки дараҷаи сироятёбӣ дар водиҳо ва доманакӯҳӣ нисбат ба минтақаҳои баландкӯҳӣ бештар буда, фаъолияти мавсимии канаҳои иксодӣ дар динамикаи бемориҳо нақши муҳим дорад.

Тадқиқоти ҳамаҷонибаи фауна ва паҳншавии канаҳои иксодӣ ҳамчун интиқолдиҳандагони асосии пироплазмидозҳо имконият додааст, ки намудҳои паҳншуда ва аҳаммияти эпизоотологии онҳо муайян карда шаванд. Ин натиҷаҳо барои муайян намудани минтақаҳои хавфнок ва банақшагирии чораҳои мақсадноки мубориза бо бемориҳои трансмиссивӣ аҳаммияти муҳим доранд.

Ҷиҳати муҳими тадқиқот омӯзиши самаранокии ваксинаи зидди тейлериоз аз штамми S_{15} мебошад. Натиҷаҳои таҷриба нишон доданд, ки истифодаи ин ваксина метавонад дар пешгирии пайдоиш ва паҳншавии

тейлериози чорвои калони шохдор дар хоҷагиҳои номусоиди эпизоотӣ самаранок бошад.

Ҳамзамон, муаллиф як қатор маводи зиддипротозойӣ ва инсектоакарисидҳоро санҷида, самаранокии онҳоро ҳангоми табобати пироплазмидозҳо ва мубориза бар зидди канаҳои иксодӣ муайян намудааст.

Муаллиф дар асоси натиҷаҳои бадастомада маҷмӯи чораҳои табобатӣ ва пешгирикунандаро пешниҳод намуда, зарурати истифодаи ҳамзамони табобати самараноки чорвои бемор, эмгузаронӣ ва мубориза бо канаҳои иксодиро асоснок кардааст. Ин усули маҷмӯавӣ барои коҳиш додани паҳншавии пироплазмидозҳо, пешгирии талафоти чорво ва баланд бардоштани самаранокии чораҳои байторӣ мусоидат менамояд.

Хулоса кардан мумкин аст, ки рисолаи илмии довталаб Абдураҳимов Саъди Давлаталиевич дар мавзуи «Тарҳрезии усулҳои муолиҷа ва пешгирии пироплазмидозҳои чорвои калони шохдор дар Тоҷикистони Ҷанубӣ» аз рӯйи аҳаммият ва мубрам будани мавзуи тадқиқот, навгонии натиҷаҳои бадастомада ва аҳаммияти назариявию амалӣ ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июли соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад. Муаллифи он Абдураҳимов Саъди Давлаталиевич сазовори гирифтани дараҷаи илмии номзади илмҳои ветеринарӣ аз рӯйи ихтисоси 4.3.6. Паразитология мебошад.

Мудири озмоишгоҳи омӯзиши
устуворӣ ба антибиотикҳо ва
сироятҳои дохили беморхонавии
МД «Пажуҳишгоҳи тибби профилактикии
Тоҷикистон», номзади илмҳои биологӣ Қаюмова М.У.
30 сентябри с.2026

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734041
ш. Душанбе, кӯчаи Айнӣ 46.
Tel.: (992) 900 90 31 21;
E-mail: markhabo_kayumova@mail.ru

Имзои Қаюмова М.У.-ро тасдиқ менамоям:
Сардори шуъбаи кадрҳои МД
«Пажуҳишгоҳи тибби профилактикии
Тоҷикистон» Аббосова М.А.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734025
ш. Душанбе, кӯчаи Шевченко 61.
Tel.: (+992 37) 2 21 10 81; 2 21 56 05
E-Mail.: tajikprofmtd@mail.ru
30 сентябри с.2026